

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.322.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 17270 Pani Posłanki Małgorzaty Pępek, w sprawie kryteriów dochodowych pomocy społecznej oraz sytuacji osób z niepełnosprawnościami, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie pragnę zaznaczyć, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, którym nie są one w stanie sprostać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zasada subsydiarności wyrażona w tym przepisie oznacza, że pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich podstawowych potrzeb. Instytucja ta ma charakter pomocniczy i stanowi dopełnienie świadczeń prawnie zabezpieczonych przez inne systemy.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej uzależnione jest od wysokości dochodu. Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub, w przypadku utraty dochodu, z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:

- miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu;
- składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach;
- kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Art. 8 ust. 4 i 4a ustawy o pomocy społecznej zawiera katalog przychodów, które podlegają odliczeniu od dochodu. Zarówno katalog obciążeń pomniejszających dochód, jak i przychodów od niego odliczanych określony na gruncie tego aktu jest zamknięty i każdy rodzaj dochodu, którego nie wymieniono we wskazanych regulacjach należy wliczyć do dochodu osoby lub rodziny.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kryteria dochodowe podlegają co 3 lata weryfikacji uwzględniającej wyniki badań prognozy interwencji socjalnej dokonywanych w Instytucie Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie prognozy interwencji socjalnej (Dz. U. poz. 1762).

Do 15 maja w roku, w którym przeprowadza się weryfikację Rada Ministrów przedstawia Radzie Dialogu Społecznego (RDS) propozycję kwot kryteriów dochodowych oraz informację o realizacji świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej za okres od poprzedniej weryfikacji, uwzględniającą liczbę świadczeniobiorców, liczbę świadczeń i ogólną kwotę wydatków na świadczenia.

RDS uzgadnia kryteria dochodowe w terminie do 15 czerwca danego roku kalendarzowego. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza zweryfikowane kryteria dochodowe oraz m.in. maksymalną kwotę zasiłku stałego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, do 15 lipca w roku, w którym przeprowadzono weryfikację.

Jeśli RDS nie uzgodni w przewidzianym terminie kryteriów dochodowych, Rada Ministrów ustala je oraz ww. kwoty na poziomie nie niższym niż w przedstawionej propozycji, w drodze rozporządzenia, w terminie do 15 lipca danego roku. Jednocześnie, jeśli w danym roku kalendarzowym kwota kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie będzie równa lub niższa minimum egzystencji, RDS może wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o zweryfikowanie kwot kryteriów dochodowych.

Ostatnią weryfikację kryteriów dochodowych w pomocy społecznej przeprowadzono w 2024 r. Od 1 stycznia 2025 r., zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 12 lipca 2024 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1044), kryteria dochodowe wynoszą dla osoby samotnie gospodarującej 1010 zł i 823 zł dla osoby w rodzinie.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa kolejna weryfikacja kryteriów dochodowych w pomocy społecznej zostanie przeprowadzona w 2027 r.

Należy zaznaczyć, że jednym z priorytetów jest wprowadzenie corocznej weryfikacji kryterium dochodowego. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej złożył 24 kwietnia 2026 r. wniosek o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej w zakresie wprowadzenia corocznej weryfikacji kryteriów dochodowych oraz wskazania nowych kryteriów dochodowych w pomocy społecznej, które miałyby obowiązywać od 1 stycznia 2027 r. Po przekazaniu odpowiedzi na zgłoszone przez Ministra Finansów uwagi, kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) oczekuje na uzyskanie zgody na wpis projektu do ww. wykazu.

Kierownictwo resortu zabezpieczenia społecznego, mając świadomość faktu, że niepełnosprawność często wiąże się z koniecznością ponoszenia stałych i podwyższonych kosztów codziennego funkcjonowania, podejmuje działania obejmujące zarówno wdrażanie instrumentów o charakterze świadczeniowym, jak i rozwijanie usług społecznych, środowiskowych i prozatrudnieniowych.

W tym kontekście należy wskazać m.in. na funkcjonujące instrumenty wsparcia finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), zwłaszcza na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej. Instrumenty te stanowią uzupełnienie świadczeń z systemu pomocy społecznej i pozwalają odpowiadać na konkretne potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Do najważniejszych form wsparcia należą:

- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, które służą poprawie sprawności psychofizycznej, rozwijaniu umiejętności społecznych oraz wspieraniu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami. Dofinansowanie może obejmować zarówno osobę z niepełnosprawnością, jak i — w uzasadnionych przypadkach — jej opiekuna;
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;

- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, umożliwiające dostosowanie miejsca zamieszkania do potrzeb osoby z niepełnosprawnością;
- dofinansowanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się. Instrument ten służy osobom, których niepełnosprawność powoduje trudności w komunikacji, dostępie do informacji lub korzystaniu z urządzeń technicznych;
- Program „Aktywny samorząd”, który obejmuje szeroki zakres działań wspierających aktywność społeczną, edukacyjną i zawodową osób z niepełnosprawnościami;
- Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe, którego celem jest tworzenie infrastruktury wspomaganych społeczności mieszkaniowych, przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami, które wymagają wysokiego poziomu wsparcia;
- wsparcie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami (ze środków PFRON finansowane są również instrumenty kierowane do pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami, w tym miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników z niepełnosprawnościami);
- finansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej.

Istotne znaczenie mają też instrumenty finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego (FS), z którego finansowane są zadania z zakresu wsparcia społecznego osób z niepełnosprawnościami. Do najważniejszych form wsparcia należą:

- Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, realizowany w formule dla jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych. Celem programu jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami wsparcia asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym;
- Program „Opieka wytchnieniowa (również realizowany w formule dla jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych), kierowany do członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami, którzy na co dzień sprawują nad nimi bezpośrednią opiekę. Jego celem jest ich czasowe odciążenie przy jednoczesnym zapewnieniu osobie z niepełnosprawnością odpowiedniego wsparcia;
- Program „Centra opiekuńczo-mieszkalne”, który służy tworzeniu i utrzymaniu placówek pobytu dziennego lub całodobowego dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami. Centra opiekuńczo-mieszkalne mają zapewniać wsparcie dostosowane do potrzeb osób wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Ważnym elementem systemu wsparcia dorosłych osób z niepełnosprawnościami jest świadczenie wspierające, powiązane z rzeczywistym zakresem trudności w samodzielnym funkcjonowaniu i stwierdzaną przez członków Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności potrzebą wsparcia osoby z niepełnosprawnością. Przyznanie świadczenia wspierającego jest niezależne od kryterium dochodowego. Rozwiązanie to wzmacnia podmiotowość osób z niepełnosprawnościami i pozwala lepiej dostosować pomoc do ich rzeczywistych potrzeb związanych z codziennym funkcjonowaniem.

Szczególne znaczenie mają też prace nad ustawą o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, której celem jest uczynienie z usług asystencji osobistej trwałego elementu systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Asystent osobisty zapewnia wsparcie realizowane zgodnie z wolą osoby korzystającej z jego usług, z poszanowaniem jej niezależności i prawa do samostanowienia. Systemowa asystencja osobista ma umożliwiać i ułatwiać jej beneficjentkom oraz beneficjentom prowadzenie samodzielnego życia, udział w społeczności lokalnej, podejmowanie aktywności edukacyjnej i zawodowej.

W kontekście inicjatyw służących zwiększaniu samodzielności osób z niepełnosprawnościami oraz ograniczaniu barier w dostępie do usług publicznych należy wskazać też projekt pn. „Centrum Komunikacji dla Osób z Niepełnosprawnościami”, realizowany w MRPiPS oraz Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych we współpracy z partnerami reprezentującymi środowisko osób z niepełnosprawnościami. Celem tego przedsięwzięcia jest zapewnienie osobom potrzebującym wsparcia w komunikowaniu się dostępu do usług ułatwiających porozumiewanie się, w tym kontakt z instytucjami publicznymi. W projekcie rozwijane są rozwiązania obejmujące m.in. tłumaczenia na polski język migowy, transkrypcję mowy na tekst, przygotowywanie dokumentów w dostępnych formatach, wsparcie w komunikacji alternatywnej i wspomagającej oraz w tekście łatwym do czytania i zrozumienia.

Kolejnym kierunkiem działań jest rozwój zatrudnienia wspomaganego. Usługa ta ma wspierać osoby z niepełnosprawnościami w wejściu na rynek pracy i w utrzymaniu zatrudnienia. Jej istotnym elementem jest też wsparcie pracodawcy, tak aby zatrudnienie osoby z niepełnosprawnością było stabilne, efektywne i dostosowane do jej potrzeb oraz możliwości.

W tym zakresie realizowany jest również projekt dotyczący standaryzacji modelu zatrudnienia wspomaganego w Polsce, mający na celu przygotowanie rozwiązań umożliwiających wdrożenie zatrudnienia wspomaganego jako trwałego instrumentu wspierającego aktywność zawodową osób z niepełnosprawnościami.

Dostępne instrumenty wsparcia mają zróżnicowany charakter i formę, od świadczeń pieniężnych, przez dofinansowanie wydatków i usługi społeczne, po rozwiązania aktywizacyjne i prozatrudnieniowe. Łącznie tworzą one system, którego celem jest nie tylko reagowanie na trudną sytuację dochodową, ale również ograniczanie skutków niepełnosprawności, zwiększanie niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich udziału w życiu społecznym i zawodowym.

W związku z tym uprzejmie informuję, że aktualnie w MRPiPS nie pracuje się nad wprowadzeniem do systemu pomocy społecznej mechanizmu analogicznego do zasady „złotówka za złotówkę”. Prowadzone w resorcie działania skupiają się na rozwijaniu szerokiego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami, który będzie uwzględniał zarówno sytuację ekonomiczną gospodarstw domowych, jak i konkretne potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Zasadnicze znaczenie mają tu rozwiązania usługowe i środowiskowe, tj. asystencja osobista, opieka wytchnieniowa, zatrudnienie wspomagane, instrumenty PFRON oraz świadczenia uwzględniające poziom potrzeby wsparcia. Takie podejście pozwala zapewniać wsparcie dostosowane do zróżnicowanej sytuacji osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Katarzyna Nowakowska
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/